

תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד-מגן אישי), התשנ"ז-1997

פרק ראשון : כללי

1. הגדרות

בתקנות אלה-

"ממונה על העבודה" - לרבות "מנהל עבודה" כמשמעותו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1998 (להלן - תקנות הבניה), ו"מנהל מחצבה" כמשמעותו בתקנות הבטיחות בעבודה (מחצבות אבן), התשכ"ה-1965;

"מעביד" - לרבות "תופש מפעל" כמשמעותו בפקודה, "מבצע בניה" כמשמעותו בתקנות הבניה, וכן "המחזיק במקום העבודה" כמשמעותו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן - חוק הפיקוח);

"מפקח עבודה ראשי", "מפקח עבודה אזורי" ו"מפקח עבודה" - כמשמעותם בחוק הפיקוח;

"ציוד מגן אישי" או "ציוד" - ציוד שנועד לשימוש האישי של אדם בעבודה, בדרך של לבישה, הרכבה, חבישה או נשיאה ושתוכנן במיוחד להגנתו מפני סיכון העלול לפגוע בבטיחותו או בבריאותו, כמפורט בתוספת, לרבות אבזריו, ולמעט-

(1) ציוד חירום והצלה;

(2) ציוד ניטור, התראה או איתות המזהיר מפני סיכון או מטרד;

"תקן ישראלי" - כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג-1953.

2. מניעת סיכונים

מקום עבודה שלא ניתן למנוע בו סיכונים בטיחותיים על ידי בניה או התקנה, חייב מעביד, לשם מניעת סיכונים בטיחות לעובד, לספק לו ציוד מגן אישי כמפורט בתקנות אלה.

3. חובות המעביד

(א) מעביד יספק ציוד מגן אישי כמפורט בטור ג' בתוספת הדרוש לפי הענין, לשימוש העובד בעבודות ובתהליכים המפורטים בטור ב' בתוספת, לשם הגנת איברים כמפורט בטור א' לצדם, ויפקח על השימוש כאמור.

(ב) מעביד שאינו מספק את הציוד בעצמו, כאמור בתקנת משנה (א), ינחה את הממונה על העבודה כיצד לקיים את ההוראות כאמור ויפקח על ביצוען.

(ג) מעביד יתקן או יחליף ציוד מגן אישי שנתגלה בו פגם או נזק.

"מעביד לעניין החובות מכוח תקנות אלה הוא, בעבודות בניה, "מבצע הבניה" ומקום שהמבצע הוא קבלן משנה, עליו החובה לספק את ציוד המגן (ת.א. (ת"א) 2268/91 מרסל אלימלח ואח' נ' מרום השרון בע"מ ואח' לא פורסם).

4. ציוד מגן אישי נוסף

ראה מפקח עבודה אזורי שהשימוש בציוד מגן אישי חיוני בתהליך או בעבודה שאינם מפורטים בתוספת, רשאי הוא לדרוש ממעביד לספק ציוד מגן אישי למניעת הסיכונים שהציוד בא למנוע.

5. תחולת ההוראות

תקנות אלה יחולו על מעביד לגבי עובדיו ולגבי עובדים אחרים לרבות עובדי קבלן כוח אדם ועובדים עצמאיים העובדים או השוהים במפעל או במקום העבודה לצורכי העבודה, וכן לגבי עובד כאמור, הפועל בעזרת מיתקנים או ציוד של המעביד, זולת אם החובה לספק לו ציוד מגן אישי מוטלת במפורש על אדם אחר.

6. טיב הציוד והתאמתו

(א) ציוד מגן אישי יהיה באיכות נאותה, חזק ועמיד ובעל מבנה ותכונות למתן הגנה נאותה מפני הסיכונים שאותם הוא בא למנוע.

- (ב) ציוד מגן אישי יתאים לתקן הישראלי הנוגע לו, ואם אין לגביו תקן ישראלי - לאחד התקנים EN, DIN, ISO, ANSI או תקן אחר, באישורו של מפקח העבודה הראשי ;

לענין זה-

"תקן ISO" - תקן של הארגון הבינלאומי לתקינה ;International Standard Office
 "תקן DIN" - תקן של Deutsche Industrie Norma ;
 "תקן EN" - הנחיית תקינה של השוק האירופי המשותף;
 "תקן ANSI" - תקן של American National Standard Institute .

תקנים אלה נמצאים לעיון הציבור במרכז המידע של המוסד לבטיחות ולגיהות ובספריית מכון התקנים הישראלי.

- (ג) ציוד מגן אישי יותאם, לפי תפקידו וצורתו, לאיבר הגוף של העובד שעליו הוא נועד להגן, וכן לסיכון שאותו הוא נועד למנוע.

7. עובד עצמאי

עובד עצמאי יצטייד בציוד מגן אישי, ישתמש בהתאם להוראות תקנות אלה וידאג לאחזקתו ולתקינותו.

8. חובות ממונה על העבודה

- (א) ממונה על העבודה, ישגיח השגחה נאותה וינקוט אמצעים לוודא שהעובד משתמש בציוד מגן אישי כראוי.
 (ב) נתגלה בציוד פגם או נזק - ימסרנו הממונה על העבודה למעביד וידאג לאספקה מיידית של ציוד חלופי תקין לעובד.
 (ג) ראה ממונה על העבודה שעובד אינו משתמש בציוד מגן אישי מכל סיבה שהיא, יפסיק לאלתר את עבודתו.

9. חובות העובד

עובד שקיבל ציוד מגן אישי חייב-

- (1) להשתמש בו בהתאם לייעודו;
- (2) להחזיקו במצב נקי ולשמור על תקינותו;
- (3) להחזירו מיד למעבידו או לממונה על העבודה משנתגלה בו פגם או נזק, לשם החלפתו.

10. חשיפה לקרני השמש

- (א) עובד החשוף לקרני שמש ילבש בגדים וכובע שיכסו את גופו וראשו וימנעו את נזקי קרני השמש, וירכיב משקפיים מתאימים לסינון קרינה על סגולה.
 (ב) בלי לגרוע מהוראות תקנת משנה (א) מעביד לא יעסיק עובד כשהוא חשוף לקרני שמש, אלא אם כן הוא מוגן כאמור בתקנת משנה (א).

11. ניקוי ציודו ואחזקתו

המעביד או הממונה על העבודה, לפי הענין, ידאגו תמיד כי-

- (1) ציוד המגן יוחזק במצב נקי ותקין;
- (2) יחד עם הציוד יותקנו או יסופקו במקום העבודה אמצעים נאותים לניקוי והפעלתו הסדירה.

12. ציוד משומש

- (א) לא יספק מעביד או ממונה על העבודה לעובד משקפי מגן, מגן פנים, מסכה, מגיני קרקפת, כפפות, קסדת מגן, ציוד להגנת שמיעה, נעליים או מגפיים שהיו בשימוש הזולת אלא אם כן עברו ניקוי וחיטוי נאותים.
 (ב) ציוד שאינו בשימוש, יוחזק בקרבת מקום העבודה באופן המבטיח את תקינותו וניקיונו.
 (ג) תקינותו של הציוד תיבדק לפי הוראות התקן הנוגע לו, כאמור בתקנה 6, או לפי הוראות היצרן.

13. איסור מכירה

לא ימכור אדם, לא יקנה ולא ימסור לשימושו של אחר ציוד מגן אישי, אלא אם כן התקיימו בציוד הוראות תקנה 6, לפי הענין.

14. שמירת דינים

תקנות אלה אינן גורעות מהוראות כל דין אחר בענין ציוד מגן אישי.

15. ביטול

תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשכ"ט-1968 - בטלות.

16. תחילה

תחילתן של תקנות אלה 60 ימים מיום פרסומן.

תוספת
(תקנה 3)

סוגי ציוד מגן אישי להגנת אברי הגוף השונים לפי עבודות ותהליכי עבודה

טור א	טור ב	טור ג
איבר הגוף הטעון הגנה	עבודות ותהליכים מסוכנים	סוגי ציוד מגן אישי לפי תהליכי עבודה
1. הגנת ראש	1.1. עבודות שיש בהן סכנת פגיעה מגוף נופל 1.2. עבודות בניה ובניה הנדסית, עבודה במחצבה, מכרה, נמל ואוניה, קידוחי נפט או מים וטיפול בחומר נפץ, למעט: - מקרים שבהם העובד נמצא תחת גג או תקרה המונעים סכנת פגיעה בו מגוף נופל; - העובד נמצא בתא נהג של מכונית או בתא הפעלה של ציוד מכני בו הוא מוגן מפני פגיעה; 1.3. עבודות מתחת או בקרבת משא מורם; 1.4. עבודות מתחת או בקרבת מקום שמעליו עובדים אנשים אחרים ושאינן מחיצה בין המקומות כאמור; 1.5. עבודה במקומות בהם קיימת סכנה של התקלות בצינורות, קורות, בליטות וכיוצא באלה; 1.6. עבודה עם מכשירים לשיקוע פנים ועם מכשירים מטלטלים לשיקוע מהדקים או מסמרים כלפי מעלה; 1.7. חיבור קרונות רכבת; 1.8. מחסנים שהחומר המאוחסן בהם נמצא בגובה 3 מטר לפחות; 1.9. עבודות גיזום ענפים וכריתת עצים בהם קיימת סכנת פגיעה מגוף נופל.	קסדת מגן
2. הגנת הקרקפת	2.1. תהליך עבודה בו קיימת סכנה של תפיסת שערות 2.2. עבודה בחשיפה לקרינה על סגולה;	מגיני קרקפת (כובע, מטפחת ראש, רשת להגנת שער - עם או בלי מצחיה) כובע, מטפחת ראש
3. הגנת שמיעה	3.1. עבודה ברעש מזיק כאמור בתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד - 1984;	אטמי אזניים; מגיני אזניים למיניהם; קסדות אקוסטיות;
4. הגנת פנים ועיניים	4.1. כל עבודה ליד כור היתוך או תנור ועבודות הקשורות ביציקת מתכת; 4.2. עיבוד שטח – השחזה, כירסום, ליטוש, גיוץ, חיתוך והשחזה באופן, בדיסקט ליטוש, בדיסקט חיתוך, במשורית או בכרסומת, המסתובבים בכוח מכני, והשחזה רטובה. 4.3. חריטה – חריטה וקדיחה חיצונית ופנימית, חיתוך, ליטוש לרבות בכלי-יד, המונעים בכוח מכני. 4.4. הקשות בכלי מתכתי – (א) הקשות על מתכת, קישקוש או גירוד; (ב) ניקוי סיגים; (ג) עקירה או גדיעה של מסמרות או לולבים;	משקפי מגן נגד סיכונים מיכניים; משקפי מגן נגד סיכונים כימיים; משקפי מגן נגד סיכונים קרינה (לרבות: קרני X, קרני ליזר, קרניים על סגולות, קרניים תת-אדומות, קרני אור מסנוורות); מסכות פנים; מסכות ריתוך עם או בלי קסדת מגן;

טור א	טור ב	טור ג
איבר הגוף הטעון הגנה	עבודות ותהליכים מסוכנים	סוגי ציוד מגן אישי לפי תהליכי עבודה
	4.5. ריסוס והתזה – (1) ציפוי מתכת בהתזת מתכת מותכת; (2) ריסוס או התזה בלחץ אויר לשם ניקוי ועיבוד מתכת, מבנים, מיתקנים וכיוצא באלה; (3) ריסוס או התזה של ממיסים או צבעים. 4.6. ריתוך – ריתוך וחיתוך חשמלי, אוטוגני וכל ריתוך וחיתוך אחרים בתהליך חום לרבות הסרת סיגים לאחר ריתוך. 4.7. ייצור זכוכית ומוצרי זכוכית- ביקורת האש בתנור, לרבות כור, וביקורת התהליך בתנור אם הוא משמש להתכה, חיסום, הרפייה או עיבוד של זכוכית. 4.8. טיפול בחומרים כימיים וביולוגיים טיפול בחומרים כימיים צורבים, מגרים או רעילים, בין שהחומרים מוצקים, נוזלים או גזים, לרבות מילוי כלי קיבול והורקתם, וכן טלטולם והובלתם של חומרים כאמור וכן עבודה במעבדות כימיות, אלקטרו אופטיות וביולוגיות. 4.9. קרינה – עבודה במקום שיש בו סכנת פגיעה מקרינת לייזר, קרינה על סגולה, קרינה תת אדומה, קרינת אור בהבזקים או קרינת אור מסנורת. 4.10. חשמל – עבודה במתקן שיש בו מתח חשמלי שהתפרקותו לולה לגרום לפגיעה בעיניים. 4.11. סיתות אבן ובטון 4.12. עבודה במכונות לעיבוד עץ 4.13. עבודות מסוכנות אחרות; (א) הפעלת כלי לשיקוע פינים; (ב) מילוי בקבוקי זכוכית במשקה תוסס; (ג) התזת נוזל בלחץ העלולה לפגוע בעיניים; (ד) טיפול בחומר נפץ, חומר הדף, ובאי-יורים; (ה) קידוח, גריסה ושבירה של אבנים, בטון ומחצבים; למעט גריסה ושבירה בתהליך סגור; (ו) ניקוי במברשת מתכתית המופעלת בכח מכני; (ז) הרכבה ופירוק חלקים קפיציים שעלולים לפגוע בעיניים; (ח) עבודת הריסה; (ט) יציקת מתכת וערגול חם של מתכת; (י) חטיבת עצים; (יא) כריתת עצים, גיזום וניסור עצים וענפים בכלי מיכני; (יב) כיסוח צמחיה בעזרת כלי מיכני מטלטל; (יג) עבודה בחמרי הדברה שהתוית הקבועה על אריזתם לפי תקנות הגנת הצומח (הסדר יבוא ומכירה של תכשירים כימיים), התשנ"ה- 1994 קובעת דרישה להגנת עיניים; (יד) כל עבודה אחרת שלא פורטה והעלולה לסכן את הפנים או העיניים.	

טור א	טור ב	טור ג
איבר הגוף הטעון הגנה	עבודות ותהליכים מסוכנים	סוגי ציוד מגן אישי לפי תהליכי עבודה
5. הגנת דרכי הנשימה	5.1. עבודה במקומות מוקפים, ליד תנורים תעשייתיים המופעלים בגז ובמקומות שבהם עלול להמצא גז, אבק, נדפים, עשן, אוירוסול טיפתי, אדים רעילים, אבק רדיואקטיבי, גורמים ביולוגיים מזיקים או חוסר חמצן; 5.2. עבודה בסביבת פתח הזנה של תנורי התכה; 5.3. עבודה בסביבת ממירי גז או צנרת גז של תנורי התכה; 5.4. עבודה בסביבת מגופים או ברזים של תנורי התכה במקום שיש סבירות של המצאות נדפי מתכת כבדה; 5.5. עבודה בכל מקום שיש בו סבירות להמצאות אבק מזיק או מטריד; 5.6. עבודה בריסוס חומרים מזיקים או רעילים; 5.7. עבודה ביישום חומרי הדברה או בעבודות דישון כאמור ב: תקנות הבטיחות בעבודה (עובדים בחמרי הדברה), התשכ"ד-1964 ותקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחנים אורגניים וקרובמטיים), התשנ"ג-1992.. 5.8. עבודה בחמרי הדברה שהתוית הקבועה על אריזתם לפי תקנות הגנת הצומח (הסדר, יבוא ומכירה של תכשירים כימיים), התשנ"ה-1994 קובעת דרישה להגנת נשימה; 5.9. עבודות צביעה שגורמות לפליטת נדיפים רעילים או גזים רעילים במקום שאין מערכת יעילה לסילוקם. 5.10. עבודה במערכות בויב ובאזורים תת קרקעיים הקשורים לבויב; 5.11. עבודה במיתקני קירור שקימת בהם סכנה של דליפת חומר הקירור; 5.12. עבודה כל שהיא עם גורמים מזיקים באוויר בריכוז העולה על רמת תקרת החשיפה המותרת לפי תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשנ"א-1990;	מסכות עם מסנן לטיהור אוויר ; מערכות נשימה אישיות עם אספקת אויר מכל קבוע או ממקור חיצוני אחר; מערכות נשימה אישיות עם אספקת אויר ממכל מטלטל ;
6. הגנת כפות ידיים	6.1. ריתוך; 6.2. טיפול בעצמים חדים או מחוספסים, למעט בתהליכים שבהם יש סכנה של כריכת הכפפה סביב חלק של מכונה או חלק הקשור אליה 6.3. כריתת עצים. גיזום וניסור ענפים בכלי מכני; 6.4. טיפול בחומצות, בתמיסות בסיסיות, בחומרים ביולוגיים מזיקים ובחומרים אחרים העלולים להזיק לעור; 6.5. טיפול בחומרים חמים מאוד או קרים מאוד ; 6.6. עבודה בתנאי קור קיצוניים : מגיני אצבעות הידיים; 6.7. עבודה במיתקן חי כמשמעותו בתקנות החשמל (עבודה במיחלקנים חשמליים חיים), התשכ"ז-1967 ; 6.8. עבודה בתכשיר לפי תקנות הגנת הצומח (הסדר, יבוא ומכירה של תכשירים כימיים), התשנ"ה - 1994 ; 6.9. ניקוי וחיתוך עצמות בעלי חיים;	כפפות להגנה מפני פגיעות מכניות; כפפות להגנה מפני פגיעות של גורמים כימיים, פיסיקליים או ביולוגיים; כפפות בידוד לחשמלאים ; כפפות בידוד מפני חום וקור; כפפות להגנה על כפות הידיים בלבד ; כפפות מסריג מחכת.

טור א	טור ב	טור ג
איבר הגוף הטעון הגנה	עבודות ותהליכים מסוכנים	סוגי ציוד מגן אישי לפי תהליכי עבודה
7. הגנת רגליים	7.1 הקמת מבני מתכת ועבודות הקשורות בכך; 7.2 עבודות בניה ובניה הנדסית כמשמעותן בפקודה; 7.3 הנחת צנרת תעשייתית ואחזקתה; 7.4 עבודה באתרי אחסון של חומרי בניה; 7.5 עבודה ליד כורי התכת מתכת ותנורי התכת מתכת; 7.6 עבודות עיבוד פלדה, עבודה בתהליכי ערגול ויציקה; 7.7 עבודות הקשורות במערכות קיטור ועבודה בתחנות כח; 7.8 בנית תנורים, הרכבת מערכות חימום ואורור, ואחזקתם; 7.9 עבודה עם תנורי התכה או בקרבתם. עבודות מתכת, עיבוד קר וחם של מתכות; 7.10 מכונאות; 7.11 עבודה במכרות ומחצבות, כריה פתוחה, טיפול בערום פחם ועיבוד אבן או סלעים; 7.12 יצור ועיבוד מוצרי זכוכית; 7.13 עבודה עם תבניות בתעשייה הקרמית ובתעשיית חומרי הבניה; 7.14 עבודה בבידוד תנורים בתעשייה הקרמית ובתעשיית חומרי הבניה; 7.15 עבודות שינוע ואיחסון; 7.16 עבודה בבתי קירור; 7.17 בנית אוניות, שיפוצן ותחזוקתן; 7.18 סידור וחיבור קרונות רכבת; 7.19 כריתת עצים וגזיזום ענפים בכלי מכני, הפעלת חרמש ומכסחת דשא מכניים; 7.20 עבודה עם ביטומן חם; 7.21 עבודה בתנאי חום או קור קיצוניים; 7.22 עבודה שקיימת בה סכנה של חדירת חומרים מותכים לרגליים; 7.23 עבודה הדורשת טיפול בחומרים כימיים נוזליים מסוכנים; 7.24 עבודה במיתקן חי - כמשמעותו בתקנות החשמל (עבודה במיתקנים חשמליים חיים), התשכ"ז-1967; 7.25 עבודה במטבחים, בבתי מטבחים ובפרוק טבחות בעלי חיים; 7.26 עבודה בכל מקום שקיימת בו סכנת החלקה; 7.27 הפעלת טרקטור והפעלת ציוד מיכני הנדסי.	נעלי או מגפי בטיחות; נעלי בטיחות לרתכים; הניתנות להסרה מהירה; נעלי בטיחות עם מדרס למניעת חדירת גופים חדים; נעלי או מגפי בטיחות עם בידוד מיוחד מפני חום ומפני קור; נעלי או מגפי בטיחות אנטי סטטיות; נעלי או מגפי בטיחות מבודדות - לחשמלאים; - מגיני ברכיים; - מדרסי מגן (מפני חום, מפני חדירת גופים חדים ומפני הזעה); - נעלי או מגפי בטיחות עמידות מפני חדירת תמיסות כימיות מסוכנות; - נעלי או מגפי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה.
8. הגנת הברכיים	8.1 עבודות המבוצעות בכריעה על הברכיים כגון עבודות ריצוף, ליטוש וכיוצא באלה.	מגיני ברכיים מרופדים.
9. הגנת העור	9.1 עבודה בתהליכים שבהם קיימת סכנת פגיעה בעור ואין לגביהם דרישה לציוד מגן אישי אחר; 9.2 עבודה בה נחשפים לקרני השמש.	משחות מגן לעור, למיניהן.
10. הגנה כללית של הגוף	10.1 עבודה עם חומצות, תמיסות בסיסיות, חומרים ביולוגיים מזיקים, חמרי חיסוי וחומרי נקוי נשחכים; 10.2 עבודה בתנאי חום או קור קיצוניים; 10.3 יצור ועיבוד מוצרי זכוכית; 10.4 ניקוי משטחים בחומר מותז בלחץ אויר; 10.5 עבודה בתאי קירור, חדרי קירור ומחסני קירור; 10.6 עבודה בחשיפה ישירה לקרני השמש, לקרינה על סגולה ולקרינה תת אדומה;	סינרים להגנה מפני פגיעות מיכניות, פיסיקליות, כימיות, חום וקור; ביגוד להגנה מפני פגיעות מכניות, פיסיקליות, כימיות, חום וקור;

טור א	טור ב	טור ג
איבר הגוף הטעון הגנה	עבודות ותהליכים מסוכנים	סוגי ציוד מגן אישי לפי תהליכי עבודה
	10.7 עבודות ריתוך; 10.8 עיבוד של מתכת מלובנת, עבודות התכה, יציקה, כבישה וערגול בחום; 10.9 עבודות ניקוי וחיתוך עצמות בעלי חיים; 10.10 עבודה עם סכין שמצריכה תנועה של הסכין כלפי הגוף.	ביגוד להגנה מפני קרינה וזיהום רדיואקטיבי; ביגוד להגנה מפני קרינה בלתי מיננית; ביגוד מגן חסין אש; סרבול בטיחות; ביגוד מחומם
11. הגנת הזרועות	- ניקוי וחיתוך עצמות בעלי חיים.	מגיני זרוע
12. כל הגוף	- עבודות בגשם. בקור או בחשיפה ישירה לשמש.	ביגוד הגנה מפני פגעי מזג אוויר.
13 הגנת כל הגוף מפני פגיעה של כלי העבודה	13.1 עבודות שדורשות הבחנה ברורה מרחוק של המצאות העובדים באתר העבודה כגון: 13.2 עבודות בכבישים, מדרכות ומסילות ברזל ובשוליהם - כגון סלילה ואחזקה, צביעה ופיקוח, התקנה ואחזקה של אמצעים ואבזרים; 13.3 וכן עבודות פינוי אשפה, נקיון ואיסוף אשפה, הסרת מכשולים ומטרדים אחרים בכביש והכוונת תנועה בכביש.	ביגוד מחזיר אור או חלקי ביגוד מחזירי אור;
14. הגנה של כל הגוף מפני נפילה מגובה ולכידה במקום מוקף	14.1 עבודות במקומות שמהם עלול העובד ליפול לעומק העולה על 2 מטר ושאינן אפשרות מעשית לגדרם, למעט בעבודות שינוע מטענים באניות וכשאין הדבר מעשי; 14.2 עבודות במקומות מוקפים או בכוכים; 14.3 עבודות במערכת ביוב;	חגורת בטיחות על כל אבזריה; ריתמת בטיחות על כל אבזריה; ציוד לבלימת אנרגיה קינטית כתוצאה מנפילה מגובה;